

Iz ribarske prakse

Naučni skup »Doprinos nauke razvoju ribarstva i Šesta godišnja skupština Jugoslavenskog ihtiološkog društva

Titograd 22. i 23. IV 1983. god.

U organizaciji Jugoslavenskog ihtiološkog društva pri Uniji bioloških naučnih društava Jugoslavije, održan je dvodnevni Naučni skup o aktuelnim problemima ihtiologije i ribarstva u Titogradu, dana 22-23. IV 1983. godine.

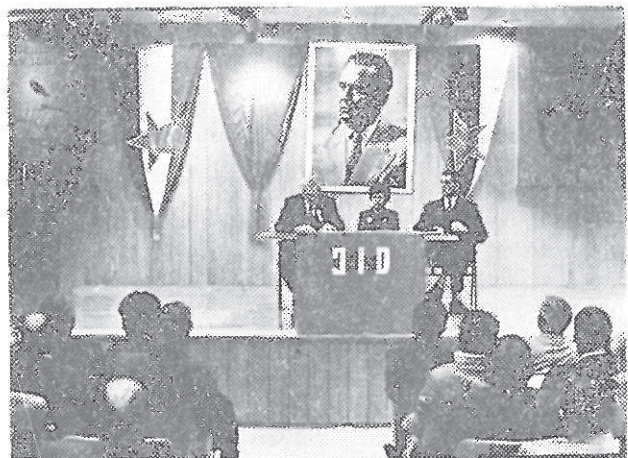
Domaćin Naučnog skupa bio je RO Agroekonomski institut, Zavod za ribarstvo stočarstvo i RO »Agroprodukt«, OOUR »Ribnjaci« SOUR Agrosombinata »13. jul« — Titograd.

Organizatori savjetovanja bili su Jugoslavensko ihtiološko društvo — Zagreb, Ihtiološko društvo Crne Gore — Titograd, Poslovna zajednica slatkovodnog ribarstva Jugoslavije — Zagreb, Poslovna zajednica Morskog ribarstva — Zagreb i Agroekonomski institut Agrokombinata »13. jul« — Titograd.

Pokrovitelj Naučnog skupa bili su Fond za unapređenje proizvodnje i plasmana stoke, stočarskih proizvoda STOFO Beograd, Samoupravna interesna zajednica za naučnu djelatnost SR Crne Gore Titograd i SOUR Agrokombinat »13. jul« — Titograd.

U prisustvu preko 200 eminentnih predstavnika naučnih institucija, privrednih organizacija i drugih asocijacija ribarstva i predstavnika društveno-političkog života titogradske Opštine i Republike, u ime domaćina i pokrovitelja, goste je pozdravio Veselin Babić, predsjednik Poslovnog odbora Agrokombinata »13. jul«. Izražavajući zadovoljstvo što može u ime kolektiva i svoje lično ime pozdraviti prisutne, istakao je opravdanost i cjelishodnost održavanja Naučnog skupa na tlu Crne Gore u vrijeme kada se sprovode nastojanja za intenzivniji razvoj proizvodnje ljudske hrane sa posebnim naglaskom o mogućnostima korišćenja ihtioloških naučnih saznanja, iskustva i rezultata u industrijskoj proizvodnji ribe na teritoriji Jugoslavije a posebno na području Crne Gore.

Naučni skup je pozdravio u ime Univerziteta »Veljko Vlahović« prorektor dr Jovan Stjepčević, u ime Republičkog komiteta za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu dipl. ing. Vaso Ražnatović, i u ime Crnogorske akademije znanosti i umjetnosti akademik dr

Radno predsjedništvo plenarnog zasjedanja (Drecun, Pavičević, Habeković)

Ljubo Pavičević. Zatim je predsjedavajući dr Đordije Drecun, u ime Organizacionog odbora savjetovanje i pozdravio prisutne goste, predstavnike društveno-političkih organizacija, naučnih institucija i radnih organizacija Republike i Skupštine opštine Titograd, koji su prisustvovali Naučnom skupu.

Poslije podrava Naučnog skupa, Kulturno umjetničko društvo Agrokombinata »13 jul« dalo je za prisutne goste prikladan program narodnih igara i pjesama sa područja Crne Gore, koji je srdačno praćen i pozdravljen.

Nakon održanog programa, domaćin skupa je za učesnike priredio koktel, gdje su prezentirani proizvodi ove organizacije.

Programom predviđeni rad se provodio kroz plenarnu sekciju, te kroz ostalih 4 sekcije. Za naučni skup prijavljeno je 50 referata, čiji je sadržaj objavljen u posebnom sinopsisu radova Naučnog skupa pod nazivom »Doprinos nauke razvoju ribarstva«, koju je dobio svaki učesnik savjetovanja.

Plenarni referati su prezentirali najaktuelniju problematiku naučne misli u razvoju ribarstva u Crnoj

Kulturno umjetničko društvo »Agrokombinat 13. jul« priredilo je Koncert za učesnike

Gori, Jugoslaviji i ribarstva u svijetu. Na skupu je izvršena i promocija knjige. Slatkovodno ribarstvo» Predsedavajući ove sekcije bili su akademik Ljubo Pavičević, dr Dobriša Habeković i dr Đorđije Drecun. U toku rada plenarne sekcije izložena su 4 referata i to: dr Đ. Drecun »30 godina naučno-istraživačkog rada u ribarstvu na području Crne Gore«, Turk M., Jardas I., Debeljak Lj., Habeković D. Ržaničinić B.; «Doprinos nauke razvoju ribarstva Jugoslavije»; Fijan N. »Doprinos nauke razvoju ribogojstva u svijetu« i K. Pažur »Razvojna politika u slatkovodnom ribarstvu (gledana u svijetlu dugoročnog programa ekonomske stabilizacije Jugoslavije)« u radu dr Drecuna je istaknuto da crnogorske vode nijesu više enigma sa biološkog i limnološkog gledišta. Brojni su i evidentni stručni i naučni radovi sa ovog područja. Značajno je napomenuti da su dosadašnja istraživanja iz oblasti ribarstva dala zapažene rezultate. Posebno kada se ima u vidu, da se ribarska privreda, zbog sve veće eksploatacije prirodnih resursa, intenzivnijeg zagađenja, većih zahtjeva tržišta za prehrambenim artiklima, povećanih potreba za animalnim bjelančevinama i slično, sukobila sa nizom neriješenih problema pri eksploataciji prirodnih sirovina te se od nauke traži odgovor na veliki broj pitanja, problema. Od ovih ističemo samo neka: »Sadašnje stanje kvaliteta voda i njihove permanentne kontrole, poboljšanja sastava populacija riba u cilju njihove eksploatacije i regulaciju poremećenih

Dr Đorđije Drecun podnosi referat na plenarnoj sjednici

životnih odnosa u nekim vodenim ekosistemima, optimalni izlov, razvoj akvakulture te brojna druga pitanja koja su preduslov za bolju budućnost ribarstva kao privredne grane, koja se mora isključivo posmatrati kao jedna ekonomsko-biološka cjelina.«

Referat »Doprinos nauke razvoju ribarstva Jugoslavije« koji je podnio inž. Mirko Turk, istakao je problematiku naučno-istraživačkog rada u ribarstvu sa prikazom razvoja u fazama u kojima se ona danas nalazi u našoj zemlji. U referatu je izražena zajednička konstatacija i opredeljenje da se dostigne viši stepen razvijenosti naučno-istraživačkog rada u ribarstvu i omogući šira primjena naučnih dostignuća u privrednoj praksi ove grane.

Učesnici i gosti Naučnog skupa na plenarnoj sjednici

Profesor dr Nikola Fijan podnio je referat: »Doprinos nauke razvoju ribogojstva u svijetu«, gdje je istakao primjenu dostignuća svjetske nauke na polju akvakulture i zahvata na najintenzivniji oblik ribarskog privredivanja, uz brže uključivanje u svjetske tokove naučnih dostignuća i u korišćenju postignutih rezultata.

Na ovom izuzetnom skupu izvršena je i promocija knjige: »Slatkovodno ribarstvo«. Promociju je izvršila u ime izdavačkih organizacija: Jugoslavenske medicinske naklade i Poslovne zajednice slatkovodnog ribarstva Jugoslavije i grupe autora dr Dobriša Habeković, koja je istakla vrijednost, značaj i potrebu štampanja ove stručno-naučne knjige. Ona predstavlja izuzetnu stručnu literaturu koja se pojavila u našoj zemlji posljednjih godina za potrebe saznanja sistematike, anatomije i fiziologije slatkovodnih riba, zatim uzgoja, bolesti, prometa i značaja ove privredne djelatnosti.

Poslije završetka plenarnog rada, domaćin je omogućio učesnicima da posjete vinarski podrum i plantaže vinove loze i bresaka na Čemovskom polju. U vinarskom podrumu izvršena je i degustacija vina za sve posjetioce ove organizacije. Prilikom obilaska Čemovskog polja učesnici su imali priliku da upoznaju ljepote i fenomenalno korito rijeke Cijevne, koje će im ostati u trajnom sjećanju.

Poslije plenarnog rada Naučni skup je nastavio rad po sekcijama gdje je podnijeto 44 referata i to:

Šaranska sekcija

1. BAUER J. Međuzavisnost velikih i malih ribnjaka na šaranskim ribnjačarstvima.
2. DEBELJAK LJ. Hidrokemijski režim mladičnjaka u uvjetima primjene organsko-mineralne gnojidbe.
3. DRECUN Đ. Uzgoj i selekcija skadarskog krapa.
4. DRECUN Đ. Mogućnost proizvodnje mlađi šarana u uslovima Mediteranskog područja.
5. HABEKOVĆ D. Problematika uzgoja ribe u kavezima.
6. HACMANJEK M. TESKERDŽIĆ E. Toksičnost kalijeveg permanganata kod šaranskog mlađa.
7. MALNAR E. TESKEREDŽIĆ E. Liječenje lerneoze kod šaranskog mlađa (*Cyprinus capio* L.)
8. MIŠETIĆ S. HUNJET A. BUŠLJETA I. Ovisnost proizvodnje šaranskog mlađa o nekim činiocima sredine.
9. PETKOVIĆ S. PETKOVIĆ S. Limnocenološki i trofički status nekih šaranskih ribnjaka u Jugoslaviji.
10. PETROVSKI N. KAPAC E. FILEV K. STANKOVIĆ L. NAUMOVSKI M. Povećanje proizvodnje šaranskih ribnjaka kombiniranim uzgojem riba i pataka.
11. RAČIĆ I. TESKEREDŽIĆ E. KRIŽANAC V. Učestalost bolesti na šaranskim ribnjačarstvima.
12. SOFRADŽIJA A. KNEŽEVIĆ B. DRECUN Đ. O potrebi zaštite genofonda »divljih« populacija šarana i problemi njegove selekcije.
13. TOMEC M. ŠTANCEL Ž. Saprobiološka ispitivanja šaranskih ribnjaka u SR Hrvatskoj.
14. TURK M. Uzgoj mlađa šarana u polikulturi sa bijelim glavašem i amurom.
15. PETERINEC, Z. KOSAK S. MANDIĆ S., FIJAN N. Intenzivna proizvodnja mlađa šaranskih riba u malim ribnjacima u 1981. godini.
16. PETERINEC Z., NAGLIĆ T. MATAŠIN Ž. FIJAN N. Masovna ugibanja sivog glavaša na dva ribnjačarstva uzrokovana bakterijom *Pseudomonas fluorescens*

Pastrmska sekcija

1. DRECUN Đ. Aktuelni problemi uzgoja pastrmki.
2. DRECUN Đ. Aktuelni problemi proizvodnje konzumne pastrmke.
3. APOSTOLSKI K. Kavezni uzgoj riba — metod širokih mogućnosti razvoja ribarske privrede u akumulacijama.
4. BAUER J. Oblikovanje, dimenzioniranje i zaštita pastrvskih ribogojilišta.
5. DRECUN Đ. Proizvodnja reproduktionog nasadnog materijala pastrmki iz nekih tekućica SR Crne Gore.
6. KRIŽANAC V. TESKEREDŽIĆ E. Uginuća pastrvskog mlađa zbog deficijencije vitamina u ishrani.
7. SKALIN B. Mogućnosti korišćenja otpadne krvi iz klaonica za ishranu riba.
8. TESKEREDŽIĆ Z. PFEIFER K. Preliminarna ispitivanja kvaliteta mesa kalifornijske pastrve.
9. TESKEREDŽIĆ E. MARGUS D. ROMAN Z. MACURA S. JAKOVLJEVIĆ S. Rast kalifornijske pastrve (*Salmo gairdneri* Rich) u miješanoj vodi.
10. TESKEREDŽIĆ E. KRIŽANAC V. TOMEC M. ŠTANCEL Ž. MALNAR L. HACMANJEK M. Uzgoj mlađa srebrnog lososa (*Oncorhynchus kisutch*)

Sekcija za marikulturu

1. JOVANOVIĆ R. Mogućnost razvoja marikulture na području Jadrana.
2. JOVANOVIĆ R. Hidrografske prilike, distribucija i mogućnosti eksploatacije evropske jegulje (*Anguilla anguilla* L) na području ulcinjske opštine.

3. MAJIĆ A. Masovni uzgoj fito i zooplanktna za potrebe marikulture.
4. MANDIĆ S. STJEPČEVIĆ J. Mogućnosti proizvodnje jestive školjke *Crassostrea gigas* Th. u prirodnim uslovima zaliva.
5. MARGUŠ D. HRS-BENKO M. TESKEREDŽIĆ E. Mogućnosti uzgoja dagnje (*Mytilus galloprovincialis*) u estuaru rijeke Krke.
6. RADUJKOVIĆ B. PETROVIĆ Z. DŽUVIĆ A. Parazitološka istraživanja morskih vrsta riba značajnih za marikulturu.
7. RADUJKOVIĆ B. Hematološka istraživanja morskih vrsta riba iz slobodne sredine i zatvorenih sistema za uzgoj.

Zajednička sekcija

1. FILIPOVIĆ S. MIŠUROVIĆ A. KNEŽEVIĆ B. VUKOVIĆ T. Značaj istraživanja riba, kao bioindikator zagađenosti ekosistema Skadarskog jezera teškim metalima.
2. KAŽIĆ D. Endohelminiti gaovice (*Phoxinus phoxinus*) iz nekih jezera Crne Gore.
3. KNEŽEVIĆ B. MARIĆ D. Prilog poznavanju ihtiofaune Jugoslavije — Nalaz *Mylopharyngodon piceus* (Richardson, 1845) u Skadarskom jezeru.
4. MACURA S. TESKEREDŽIĆ E. Naša akvakultura u svijetu pravnih propisa.
5. OBRADOVIĆ J. SOBOČANEC R. Neoplazija riba — indikator zagađenja populacija.
6. OBRADOVIĆ J. JUGOSLOVESKE MOGUĆNOSTI U UZGOJU SLATKOVODNIH DEKAPODA.
7. POPOVIĆ J. MAĐAREVIĆ M. HREŠČIĆ M. Mogućnost primjene elektrouređaja u slatkovodnom ribarstvu.
8. STANKOVIĆ L. PETROVSKI N. KAPAC E. NAUMOVSKI M. Saprobiološko stanje reke Vardar i njegovo riblje naselje.
9. TADIĆ M. TADIĆ V. TESKEREDŽIĆ E. Izgledi Jugoslavije u međunarodnoj trgovini ribom, ribljim proizvodima i preradinama.
10. LABAR Đ. TOTTH J. Mrežasti kavezi za intenzivan uzgoj riba.
11. ŽIŽIĆ LJ. KNEŽEVIĆ B. DRECUN Đ. BURIĆ P. Prelimanarna ispitivanja energetske vrijednosti ribljeg mesa iz ribnjaka »Morača« i Skadarskog jezera.

U svim sekcijama poslije iznesenih referata razvila se plodonosna i interesantna diskusija, s obzirom da su izlaganja referenata prihvaćena sa velikom pažnjom. Jednoglasna je konstatacija da su ovakvi skupovi jugoslavenskog ihtiološkog društva veoma poželjni, posebno kada se izvrši potrebna i kvalitetna organizacija.

U sekciji šaranskog ribnjčarstva iznijeti su, kao što se vidi iz naslova referenata, rezultati novijih, savremenijih, laboratorijskih i proizvodnih istraživanja, posebno kod uzgoja nasadnog materijala šarana. saznanja o mogućnosti regulisanja ribnjčarskih biocenoza u vezi sa nasadom ribe i različitim tehnoloških mjera u toku uzgoja, limnecenološki i trofički status ribnjaka i dr. Kroz referate i diskusiju, prikazano je opšte stanje šaranskog ribnjčarstva sa glavnom problematikom. Data je takođe i imunološka interpretacija štetnih uticaja koje nastaju u kulturama uslijed velike gustoće nasada na jedinici volumena vode, i druga brojna pitanja kod povećanja produkcije šarana i biljojednih riba.

Sa interesovanjem su praćena izlaganja referenata u pastrmskoj sekciji. Nakon referata razvila se vrlo interesantna i žučna diskusija, jer se napokon došlo

do saznanja da u ovoj grani ribarske proizvodnje danas ima i najviše problema. Većina diskutiranih istakla je problem hraniva kod uzgoja pastrmskog nasadnog materijala. Posebni akcenti dati su na kvalitet uvoznih kontrovanih hraniva koji su lošeg kvaliteta, sumnjive proizvodnje, bez provjere atesta i egzaktnih opita, što je doprinijelo da smo našim pastrmskim ribnjacima imali značajne gubitke u prinosima.

Razmatrana su i druga brojna pitanja iz oblasti salmonikulture i ukazao je da se ovoj djelatnosti ribarstva od strane naučnih institucija traži brojna rješenja iz oblasti ishrane, proizvodnje selektiranog nasadnog materijala, zdravstvene zaštite, investicione izgradnje, osposobljenje kadra i intenziteta produkcije ove vrste ribe.

Sekcija morskog ribarstva bila je zastupljena sa manjim brojem referata iz područja abundacije i uzgoja nekih vrsta ribe, jestivih školjaka i uzgoj žive hrane za ishranu larvi u prvim danima života. Iznijeti su, kao što se vidi iz naslova referata i najnovija saznanja hematoloških i parazitoloških istraživanja morskih vrsta riba u našim uslovima. Ukazana je i problematika marikulture na Jadranu.

Na zajedničkom sastanku izloženi su brojni referati od opšteg interesa za ihtiologiju, akvakulturu i ihtiološka istraživanja otvorenih voda kao i drugi problemi iz ribarstva.

Na kraju rada po sekcijama održana je završna sjednica. Većina diskutiranih je ukazala na brojne probleme daljeg razvoja i morskog i slatkovodnog ribarstva a posebno na mogućnosti akvakulture u našoj zemlji. Sumirajući materijale, izlaganja i diskusiju i ocjenjujući vrijednost Naučnog skupa, zaključeno je, da je savjetovanje u potpunosti uspješno. Zadatak ovog skupa je bio da se učesnici upoznaju sa današnjim rezultatima naučnih dostignuća u jugoslovenskom ribarstvu, da se čim prije iskoriste sva naučna saznanja i dostignuća na intenzifikaciji proizvodnje ribe kako u ribnjacima tako i na otvorenim vodama i da se iskoriste maksimalno postojeći kapaciteti i resursi.

Za vrijeme održavanja Naučnog skupa održan je sastanak Predsjedništava JID-a i redovna skupština.

VI redovnu skupštinu Jugoslovenskog ihtiološkog društva otvorio je predsjedavajući Predsjedništva mr inž. Ilija Bunjevac, zahvalio se prisutnim na brojnom odzivu da prisustvuju Skupštini i saopštio da su u vremenu između dvije Skupštine otišli na vječni počinak slijedeći članovi Društva: bivši predsjednik JID-a akademik, profesor dr Ivo Tomašec iz Zagreba, dipl. inž. Mile Sidorovski iz Skoplja, naučni savjetnik Slave Hadžišćić iz Ohrida i mr Šućo Dešević iz Plava. Prisutni su minutom ćutanja odali poštu preminulim članovima.

Nakon izbora zapisničara, ovjerača zapisnika i radnog predsjedništva prihvaćen je dnevni red.

U radno predsjedništvo izabrani su: Đorđije Drecun, Ilija Bunjavac i Stjepan Mišetić.

Izveštaj o radu Predsjedništva između dvije skupštine podnio je blagajnik Zlatko Homen.

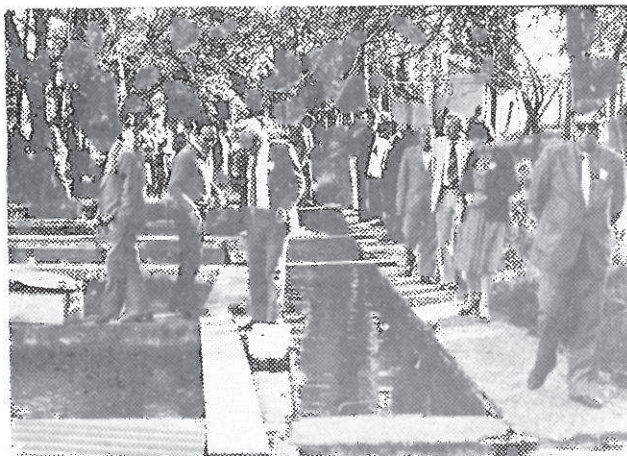
U razmatranju rada Društva aktivno su učestvovali veći broj članova JID-a, te je izveštaj prihvaćen i dati su brojni predlozi za daljnji rad.

Po pitanju izmjene i dopune Statuta JID-a da se izvrši izmjena trajanja mandata Predsjedništva sa tri na četiri godine mandat predsjedavajućeg Predsjedništva sa jedne na dvije godine, jednoglasno je prihvaćeno. Predlog Odluke da se sjedište JID-a iz Zagreba premjesti u Titograd je takođe jednoglasno usvojeno.

Predlog da Predsjedništvo za predsjedavajućeg izabere dr Đorđiju Drecuna je usvojen.

Skupština je jednoglasno usvojila zahtjev svih kandidata, za prijem u članstvo Društva JID-a.

U okviru rada i programa Naučnog skupa izvršena je posjeta pastrmskim ribnjacima OOUR »Ribnjaci« na Morači i Marezi, kao i šaranskom ribnjaku u Lješkopoljskom lugu. Na objektima učesnici su imali priliku da se upoznaju sa proizvodnim kapacitetima ovih objekata, tehnologijom i ribom u uzgoju. Ove eskurzije od strane domaćina bile su veoma kvalitetne i stručno pripremljene

Učesnici razgledaju pastrmski ribnjak Morača

pružajući istovremeno ne samo stručni interes učesnika već i upoznavanje posetioca sa ljepotama uže i šire okoline grada Titograda.

U toku rada skupa, učesnici su imali priliku da vide dva dokumentarna filma »Velju lokvu« Veljka Bulajića i »Uzgoj šarana« Đorđija Drecuna. U prvom filmu su dočarane ljepote Skadarskog jezera, dok je u drugom filmu ribarstvo dobilo još jedan prilog ribnjačarskog filmskog stvaralaštva.

Tradicionalno, i ovom prilikom održana je zajednička večera gdje su manje — više, svi učesnici do zore saslušali tekuće izvještaje »ribarskih zgoda i nezgoda« uz pjesmu i muziku. Glavni izvještaj, svakako nije mogao proći ni na ovom savjetovanju bez autora inž. Cvetana Bojčića.

Na ribnjaku »Mareza« održan je »sajam ribarske opreme« u malom, gdje smo imali priliku da se upoznamo sa domaćom opremom za potrebe ribarstva, i gdje je obavljena i demonstracija izložene opreme. Učesnici su imali priliku da vide poluautomatske i automatske hranilice, cuger aparate, aeratore, kaveze za uzgoj ribe, elektro agregate za ribolov i drugu opremu koju smo uglavnom nabavljali iz inostranstva. Kvalitet i novitet opreme je iznad očekivanja, te je interesovanje svih učesnika bilo zaista veliko, te su napravljeni brojni aranžmani na ovom »sajmištu«. Izlagači su demonstrirali izložene eksponate, što je oduševilo svakog učesnika, jer je imao mogućnost da praktično vidi primjenu izložene opreme u upotrebi.

Domaćini OOUR »Ribnjaci« u Motelu »Mareza« priredili su zaista izvanrednu degustaciju svojih specijaliteta za učesnike skupa, uz renomirana crnogorska pića, što je kod prisutnih ostavilo lijep i divan utisak iz ove posjete. Probajući »njeguški pršut i sir«, »dimljeni krap«, »prženu crnogorsku pastrmku«, »crnogorsku rakiju«, svjetski šampion za 1983, godinu vino »Vranac« i »Krstić« proizvode Agrokombinata »13. jul«, stvrcilo je posebno raspoloženje kod svih prisutnih.

Štampa, radio i televizija kao sredstva javnog informisanja obavještavali su javnost o održavanju Naučnog skupa i skupštine društva JID-a.

Dr Đorđije Drecun